

[כך הוא הפירוש לפי הגירסא שלפנינו. והר"ן גורס: "אבל בביצים — מותר". והיינו, שדרכם של בעלי המרחצאות היה, שהיו משתכרין בכך שהיו מוכרים ביצים⁽⁹⁾ לבאים לרחוץ. והיינו שאם שייר בעל המרחץ לעצמו רק את הרווח ממכירת הביצים, ואינו נוטל כלום ממה שמשלמים הבאים לרחוץ על הרחיצה עצמה, הרי המודר מותר בו. שאין זה נחשב שיש למדיר כלום במרחץ, לפי שהרווח שמרויח מן הביצים — אינו מגוף המרחץ].

אביו אמר: אפילו אם יש לו תפיסת יד בכציר מרביע [ולפי גירסת הר"ן: בביצים] — **אסור** בו המודר, משום שהוא סובר, שאף זה נחשב תפיסת יד.

והיכי דמי דשרי המודר במרחץ של המדיר המושכר לאחר —

וכן אמר רבי אלעזר: הלכה כרבי אליעזר בן יעקב.

שנינו במשנתנו: **המודר הנאה מחבירו ויש לו שם מרחץ וכו'** אם יש לו בהן תפיסת יד — אסור וכו'.

והוינן בה: **וכמה נחשב תפיסת יד, שעל ידי כך יהא נחשב כאילו המרחץ של המדיר, ויהא המודר אסור בו?**

אמר רב נחמן: תפיסת יד, היינו שבעל המרחץ משתכר **למחצה, לשליש ולרביע** [כלומר, או למחצה, או לשליש, או לרביע] מהכנסות המרחץ. שהיות ובעל המרחץ מרויח את הכנסותיו לפי הכנסות המרחץ, הרי הוא כשלו, ולכן אסור בו המודר.

אבל אם בעל המרחץ משתכר בכציר [בפחות] מרביע — **לא** נחשב כאילו הוא שלו, ומותר בו המודר.

חבירו את נכסי עצמו, ואינו בדין!

9. כך פירש הר"ן. והרא"ש כתב, דהיינו ששייר המשכיר לעצמו שיש לו כח לייבש בבית המרחץ ביצים של יוצר. ודבר זה אינו נחשב תפיסת יד.

והר"ן הביא את קושיית הראשונים מהגמרא בערכין, שאפילו במקום שהשכיר המשכיר לגמרי את הבית, מבלי להשאיר לעצמו תפיסת יד, יכול הוא להקדישו, ואז נאסר השוכר לגור בבית.

ותירצו הראשונים כמה אופנים לחלק בין המקדיש ביתו למי שהדיר הנאה מנכסיו המושכרים:

הר"ן עצמו מבאר שיש באפשרותו של המשכיר לאסור את הבית בקונם על השוכר כמו

דאסורים, אלא אפילו לאחר חלוקה — נמי אסורין, דליכא למימר שכיון שחלקו, הוברר הדבר למפרע שזהו חלקו המגיעו משעה ראשונה שקנו את החצר, והרי הוא לא נאסר אלא בחלק חברו, ולכן יהיה מותר, דאם כן, הרי ברירה זו דומה לשאר ברירות דעלמא, והרי קי"ל שבדאורייתא אין ברירה! עיי"ש.

אבל הרמב"ם כתב [פ"ז מהל' נדרים הלכה ד':] היו שניהן שותפין בחצר, אם יש בה דין חלוקה, הרי אלו אסורים ליכנס בה, עד שיחלוקו, ויכנס כל א' וא' לחלקו. ומוכח, שהוא סובר שלאחר חלוקה — מותר. וכתב הר"ן בטעמו, דאע"ג שבדאורייתא אין ברירה, אפילו הכי, אנן סהדי שעל מנת כן נשתתפו, שלא יוכל אחד מהן לאסרה על חברו, בענין שתהא נאסרת עליו לאחר חלוקה, שאם כן, יוכל לאסור על